

ОТАСИ БОР “ОТАСИЗ”ЛАР

2-саҳифага

СЕНГА ФАРЗ ЎЛМАҒАЙ ҒАМНОК ЧИҚМОҚ

3-саҳифага

ОНАМИСИЗ ЁКИ ЭНАГА?

4-саҳифага

1925-YILDAN
CHIQA BOSHLAGAN

Biz — kelajak bunyodkorimiz!

YOSHILAR OVOZI

№11 (16316)

2019-YIL 9-FEVRAL, SHANBA

O'zbekiston yoshlar ittifoqining ijtimoiy-siyosiy, iqtisodiy, adabiy-badiiy gazetasi

www.yoshlarovozi.uz

yoshlarovozi@umail.uz

@Yoshlarovozi

Сайтдаги ўқиб олинган маълумотларни тарқатишда алоҳида эътибор бўлади.

ОШИҚ МУЛОҚОТ

МУАММОЛАР ЖОЙИДА ҲАЛ ЭТИЛДИ

Термиз шаҳрида “Ҳоким ва ёшлар” учрашуви бўлиб ўтди

Ёшлар бандлигини таъминлаш, уларни тadbirkorликка жалб қилиш, ёш tadbirkorларнинг ташаббусларини қўллаб-қувватлаш ва кредит олишида кўмаклашиш мақсадида ташкил этилган тadbirkor мулоқоти.

бир ҳудуддаги туман ва шаҳарлар билан видеоконференция тарзда ўтказилди. Унда вилоят ҳокими Баҳодир Пўлатов, давлат ва жамоат ташкилотлари вакиллари, уч миң нафардан зиёд йигит-қиз иштирок этди.

Мулоқот аввалида Баҳодир Пўлатов сўзга чиқиб, мамлакатимизда муштарик фикрлайдиган, замонавий илм-фан ютуқларини пухта ўзлаштирган, соғлом эътиқодга эга баркамол авлодни вояга етказиш, вилоятда “Yoshlar — kelajagimiz” Давлат дастурининг ижроси юзасидан қилинаётган ишлар ҳақида маълумот берди.

Шундан сўнг ёшлар ўзи эришган ютуқ ва муваффақиятлари ҳақида айтиб, муаммоларини ўртага ташлади. Учрашувда кўтарилган масалаларнинг аксарияти жойида ҳал этилди.

Наргиза РАХМАТУЛЛАЕВА

МУНОСАБАТ

НАФЪИНГ АГАР ХАЛҚҚА БЕШАКДУРУР

Ҳазрат Навоий доим эл ғами билан яшаган ва бошқаларни ҳам шунга даъват этган. Зеро:

Кимки бир кўнган бузуқнинг хотирин шод айлағай,
Онча борқим, Каъба вайрон бўлса обод айлағай.

Одами эрсанг дсмағил одами,
Ониким йўқ халқ ғамидан ғами,

каби мисралар бунинг исботидир. Айни дамда бу байтлар умрбоқийлигининг сири Навоий бобомиз сўзига амал қилганидандир.

Дунё тобора глобаллашиб, умуминсоний туйғулар емирилиб бораётган бир даврда маърифат тугуни баланд тутган аждодлар меросига бўлган эҳтиёж янада кучаймоқда. Мамлакатлар ўз халқининг яқдиллигини асраб қолиш учун жон-жаҳди билан курашапти. Афсуски, айрим давлатларнинг аксарият ёшлари демократия ниқоби ортидаги “оммавий маданият” домига илинган. Шу ўринда ҳақиқат савол тугулади. Халқ яқдиллигини сақлаш, умуман, мамлакатини ҳар томонлама ривожлантириш учун қандай йўл тутиш керак?

Яна улғур мутафаккир бобомизга мурожаат қиламиз. Навоий Бадмуззамон Мирзога йўллаган мактубларидан бирини кўрайдик: “Яна улким, алессабҳо ҳарамдин чикқач, девонда ултуруб долҳо (долхоҳ — шикоятларни кўрувчи) сўрулса, дағи долхоҳ сўрарда ўзлук била машғуллук қилилса, агар бир мазлумга бировдин зулме ўтган бўлса, золимга андоқ сибсат қилилсаким, ўзга золимларга мужиб интибоҳ бўлса”.

Ҳазрат Астрообда ҳокимлик қилаётган Бадмуззамонга йўллаган мактубнинг аввалида сахар уйғониб нободат қилгач, давлат ишину дастлаб долхоҳ сўрардан бошлашину тавсия этади. Бунда шикоятларни шунчаки эшитиш эмас, балки ноҳақлик қилган кимсаларга кўрилган чора сабаб бошқа золимларнинг қалбидаги ғафлат барҳам топсин, адолат тантана қилсин, дейди.

Дарҳақиқат, эл бошида турган ҳар бир амалдор мазлумлар ҳолидан хабар олиб, халқ ғами билан яшар экан, ўша мамлакат фуқаролари эртанги кунга ишонч билан қарайди. Юртимизда халқнинг дарду ташвиши билан яшаган инсонийликнинг олий мезони деб қараётгани ҳам бежиз эмас. Бунинг замирида халқ фаровонлиги, мамлакат тараққиёти мусоада. Улғур мақсадларга эса, баландпарвоз гаплар ила эришиб бўлмайд.

Икки йил муқаддам юртимизда дунёда ўхшаши бўлмаган мулоқот воситаси — Президент виртуал қабулхонасининг очилиши халқимиз қайфиятига қай даражада ижобий таъсир қилгани барчамизга аён. Ўтган вақт мобайнида Ўзбекистон Республикаси Президенти номига икки ярим миллиондан ортиқ мурожаат келиб тушгани ҳали халқ эътилоши зарур бўлган муаммолар етарли эканини кўрсатади. Президентимизнинг 2019 йил 17 январдаги “Аҳоли муаммолари билан ишлаш

ЭЛ БОШИДА ТУРГАН ҲАР БИР АМАЛДОР МАЗЛУМЛАР ҲОЛИДАН ХАБАР ОЛИБ, ХАЛҚ ҒАМИ БИЛАН ЯШАР ЭКАН, ЎША МАМЛАКАТ ФУҚАРОЛАРИ ЭРТАНГИ КУНГА ИШОНЧ БИЛАН ҚАРАЙДИ

тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги фармони эса, шу каби муаммоларни тизимли равишда ҳал этишга имкон беради.

Яшириб нима қилдик. Халқ қабулхоналари ташкил этилгач, маънавий, шахсий муаммосини элга дoston қилганларга ҳам, халқ эътилоши зарур бўлган масалани ўз вақтида кўриб чиқмаган ёки “бажарилади”, “режага киритилди” каби илди иш тутган масъулларга ҳам дуч келдик. Бу эса, Халқ қабулхонаси фаолиятини такомиллаштириш эҳтиёжи борлигини кўрсатди. Мазкур фармон ана шу бўшлиқни тўлдирish учун хизмат қилади.

Хўжжатга кўра, Халқ қабулхонаси вакиллари уйма-уй юриб аҳоли муаммосини ўрганadi ва масалани халқ эътилоши таъминлайди. Ушбу ўрганишларнинг очилди ва ҳолиселигини таъминлаш учун жамоатчилик вакиллари, оммавий ахборот воситалари ва бошқа ташкилотлар жалб этилади.

Очиқ гап, шу вақтгача муаммони халқ эътилоши анқ бир тизим йўқ эди. Энди Халқ қабулхонаси ҳудудлардаги секторлар, давлат органлари ва бошқа ташкилотларнинг уйма-уй юриб, му-

рожаатлар билан ишлаши, аниқланган муаммони халқ қилиш борасидаги фаолиятини тизимли ўрганadi. Зарур вақтда кўриб чиқилиши мажбурий бўлган тақдирда қиритиш, шунингдек, секторлар фаолиятини баҳолашда иштирок этиш ҳуқуқига эга бўлди.

Бундан ташқари, давлат органлари ва бошқа ташкилотлар томонидан улар фаолияти ва кўрсатадиган хизматларига оид тартиб-қоидаларнинг аҳолига тўлиқ ва тезкор етказилишини таъминлашга қаратилган чоралар кўрилади. Бунда Халқ қабулхонаси ташкилот ва идоралардан фаолият учун зарур бўлган ахборотлар ҳамда хўжатларни сўраб олиши, уларнинг мутахассисларини жалб қилиши мумкин. Мухтасар айтганда, Халқ қабулхонаси эътилоши дарди билан яшашу учун қонуний асос яратилди.

Яна бир муҳим жиҳат — кадрлар масаласи. Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси билан биргаликда Халқ қабулхоналари ходимлари учун махсус малакаи ошириш курслари ташкил этилади. Бу

YOSHLARGA OID DAVLAT SIYOSATI — AMALDA

ЧЕТДА ТУРИШ ЯРАШМАЙДИ!

Президентимиз ташаббуси асосида кейинги йилларда жамият ҳаётининг барча жабҳаларини сифат жиҳатдан янги boskичга кўтариш борасида жиддий саъй-ҳаракатлар олиб борилмоқда. Айни масъулиятли паллада бир четда туриш биз, ёшларга сира ярашмайди.

Шу маънода, ёрқин келажакимизга раҳна солиниш мукаррам бўлган иллатлар — коррупция ҳамда жиноятчиликнинг бошқа шакллари қарши муросасиз кураш олиб бориш шарт ва зарур. “Касални даволагандан кўра, унинг олдини олган маъқул”, деган ҳикмат бежиз айтилмаган, ахир.

2018 йил мобайнида Жиззах вилоятида вояга етмаганлар ўртасида ҳуқуқбузарлик ва жиноятчилик кўрсаткичи аввалги йилга қараганда 21 фоиз, умуман,

ёшлар ўртасида 29 фоизга қаммайган. Лекин бу кўнгилни хотиржам қиладиган ҳолат эмас. Жорий йилда биз жиноятчиликни кескин қамайтиришга бел боғладик. Шу мақсадда барча ҳудудларда “Осойишта ҳаёт қадри!” шiori остида жиноятчиликка қарши курашни ойлиги эълон қилинди.

Ойлик доирасида ҳамкор ташкилотлар билан биргаликда таълим муассасаларида коррупцияга қарши курашни, ҳуқуқбузарликлар профилактикаси ва жиноятчиликнинг олдини олиш бўйича тушунтириш-тарғибот ишларини кучайтириш, Ёшлар иттифоқи кафелини асосида қамок жазосидан озод этилган, шунингдек, жазони ўташ муассасаларидан қайтган ёшлар, уларнинг ота-оналари (ёки ота-онаси ўрнини босувчи шахслар) учун педагогик-психологик тренинглар ташкил этиш, “Суд ва ёшлар”, “Депутат ва ёшлар” учрашувларини ўтказиш кўзда тутилган.

Тўлкин АҲМЕДОВ,
Ёшлар иттифоқи
Жиззах вилояти кенгаши
бўлими мудири

YOSH TADBIRKOR — YURTGA MADANKOR

Ўтган йили хатирчилик 40 нафар тендошимизга “Yoshlar — kelajagimiz” Давлат дастури доирасида тadbirkorлик фаолияти учун жами 2 миллиард сўмдан зиёд имтиёзли кредит ажратилган эди. 2019 йилда бу салмок салкам ўн барабарга оширилиб, 94 нафар йигит-қиз ўртасида тақсимланди. Ана шундай имкониятга эга бўлган тиниб-тинчимаслардан бири

МАҚСАД БОРМИ, ИНТИЛ!

Азиз Яроқовдир. У 29 ёшда. Бухоро давлат тиббиёт институтини тамомлагач, туман тиббиёт бирлашмасида фаолият бошлади. Қисқа фурсатда муассасадаги Ёшлар иттифоқи бошлангич ташкилотининг stackчиси этиб сайланди. Мана, энди 25 миллион сўм

сармоини қўлга киритиб, хуеусий стоматологик кабинет очди ва уни замонавий ускуналар билан жиҳозлади. Ёш шифокор ташаббуси эвазига бир кунда 20 нафардан ортиқ беморга сифатли тиббий хизмат кўрсатилмоқда.

Майдонсой қишлоғида 8 миң нафардан зиёд аҳоли истикомат қилади. Ярми — ёшлар. Яқинда қишлоқ марказидаги қир-яйлоқлар бағрида спорт майдончаси қурилди. Мазкур ишга аёл кишининг бел боғлаганига қойил қолмай иложинг йўқ. Бунинг учун Рушана Эргашевага “Yoshlar — kelajagimiz” жамғармаси ҳисобидан 200 миллион сўм кредит

тақдим этилди. Тadbirkor ташаббусидан маҳалла аҳли, айниқса, болалар мамнун. Бўлмаса-чи! Спорт майдончасидан ёшу қари бирдай фойдаланиб, соғлигини мустаҳкамлаб келаётганидан қувонмай бўладими, ахир!

Хотин-қизларнинг спорт билан шуғулланишига шароит яратиш мақсадида Хатирчи тумани марказида аёллар учун фитнес-клуб очилгани ҳам айни муддао. Ташаббус ёш тadbirkor Шахноза Муҳаммадиевадан чиқкан.

— Машғулотларга 40 нафар аёл мунтазам қатнашти, — дейди у. — Қишлоқ аёллари уй-рўзғор ишларидан ортиб ўзига

ҳам эътибор қаратишини жуда хоҳлайман.

“Yoshlar — kelajagimiz” Давлат дастури имтиёзларидан жорий йилда фойдаланиш истағида бўлган Абдулқосим Мадиев 40 сотих ер майдонида иссиқхона ташкил этиб, уч нафар тенгқурини иш би-

лаш таъминлади.

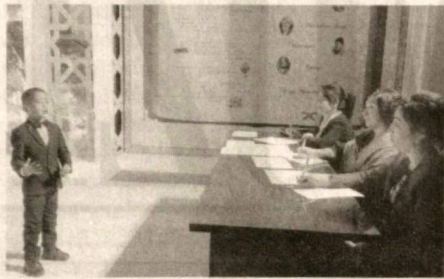
— Ниятим — иссиқхона майдонини 1 гектарга етказиб, 15 кишининг бандлигини таъминлаш, — дейди Абдулқосим. — Бунинг учун менга 1 миллиард 700 миллион сўм маблағ керак. Бизнес режам тез орада рўйбега қиқишидан умидворман.

Рохатой КОДИРОВ

SHU SONGA XABAR

НАВОИЙ ИЖОДИГА БИР НАЗАР

Ёшлар иттифокнинг Навоий вилояти кенгаши ташаббуси билан ўтказилган танлов шундай номланди

Алишер Навоий таваллуднинг 578 йиллигига бағишлаб ташкил этилган беллашувда ўқувчи ва талаба-ёшлар иштирок этди, тасвирий санъат, ғазалхонлик

шартларида беллашди.

Яқинда барча йўналишлар бўйича ғолиблар аниқланиб, диплом ва китоб жамланмалари билан тақдирланди.

— Танлов орқали биз кўплаб ёшларни кашф этишимиз, — дейди Иттифокнинг вилоят кенгаши раиси ўринбосари Дилшод Қодиров. — Айниқса, Навбахор туманидаги 9-умумтаълим мактабининг 1-синф ўқувчиси Азизжон Фармонов ва унинг 4 ёшли синглиси барчамизни хайрон қолдирди. Чунки ҳали ёш бўлишига карамай, Азизжон юзга яқин, Асила эса, 20 дан ортик Навоий ғазалларини ёддан айтиб берди. Албатта, бунинг учун уларнинг ота-онаси ва устозларига ўз миннатдорлигини билдираман.

Дилноза АБДУХАМИДОВА

ADABIYOTGA E' TIBOR — MA' NAVIYATGA, KELAJAKKA E' TIBOR

ҒАЗАЛ БЎСТОНИ АРО

Ўзбекистон металлургия комбинатининг Ёшлар марказида буюк мутафаккир шоирларимиз Алишер Навоий ва Захриддин Мухаммад Бобур таваллуд кунлари муносабати билан “Ғазал бўстони аро” деб номланган адабий-бадиий тадбир ташкил этилди.

Унда Ўзбекистон халқ шоири Маҳмуд Тоир, шоирлар — Ботир Эргашев, Мирзакарим, шунингдек, эстрада хонандалари — Шухрат Дарё ҳамда Мохира Бобононова иштирок этди. Бадиий дастурга ўтишдан аввал меҳмонлар корхона ишчи ва ходимлари билан самимий мулоқот қилиб, мамлакатимизда амалга оширилаётган кенг қўламли бунёдкорлик ишлари, турли соҳаларда кечаятган ислохотлар ва уларнинг натижалари ҳусусида тўхтади.

Шундан сўнг навбат шеърини баёзлар ва дилтортар куй-тароналарга берилди. Файзли

— Ғазал бўстони аро

кеча барчада хуш кайфият уйғотди.

Бекзод ҚОДИРОВ,
“Ўзметкомбинат” АЖДаги Ёшлар иттифоқи
бошланғич ташкилоти етакчиси

DAVRA SUHBATI

МУРОЖААТНОМАГА МУРОЖААТ

“Ўзметкомбинат” акциядорлик жамияти ишчи-ходимлари Президентимизнинг Олий Мажлисига тақдим этган Мурожаатномаси мазмун-моҳияти билан таништирилди. Ушбу масалага бағишланган тарғибот тадбири электрдан пўлат эритиш цехида бўлиб ўтди.

Давра суҳбатига Мурожаатномада белгилан-

ган жамият ҳаётининг барча жаҳаларига доир вазифалар ҳусусида батафсил маълумот берилди. Мазкур хужжат том маънода тарихий экани ва юртимиз истикболи учун ғоят муҳим аҳамият касб этиши таъкидланди. Шу нуқтаи назардан, Мурожаатномада тилга олинган масалалар юзасидан жамоатчилик фикрини шакллантириш, фуқароларнинг сиёсий билимини ошириш ва амалга оширилаётган ислохотлар жараёнида фаол иштирокчини таъминлаш зарурлигига уруғ берилди.

Мулоқот чоғида комбинат ўқув маркази раҳбари Р.Раҳмонов, корхона касаб ва уюшмаси кўмитаси бўлими бошлиғи Г.Абдуллаева ҳамда электрда пўлат эритиш цехи вакили М.Алламуратов ўз фикр-мулоҳазалари билан ўртоқлашди.

Президент Мурожаатномасини ўрганишга бағишланган тадбирларни бошқа цехларда ҳам ташкил этиш режалаштирилган.

Малик СИНДОРОВ

FOTOLAVHA

МЕХР ВА ШОДЛИК УЛАШИШ

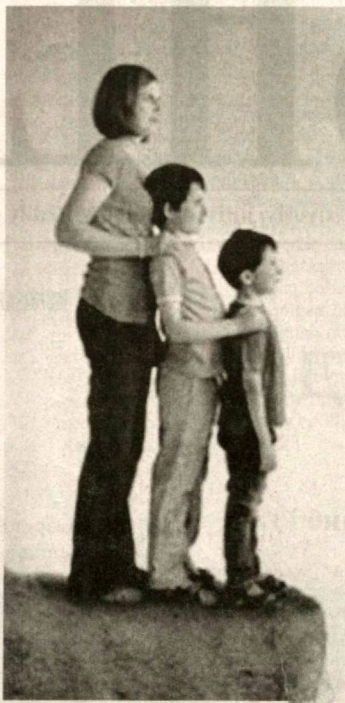
“Баркамол авлод” болалар марказининг тўғарак раҳбарлари томонидан пойтахтимиздаги 79-ихтисослаштирилган махсус мактаб-интернатда “Сен ёлғиз эмассан” мавзусида тадбир ўтказилиб, муассасадан таълим олаётган ўғил-қизларга совғалар тарқатилди.

Б.АБДУХОЛИҚОВ

DOLZARB MAVZU

ОТАСИ БОР “ОТАСИЗ”ЛАР

Ёхуд эркаги эртаю кеч ишда қолиб кетадиган оилалардаги фарзандларнинг ҳоли не кечмоқда?

НОТЎЛИК ОИЛАДА
ЎСГАН БОЛА КЎПИНЧА
ЎЗИГА ИШОНЧИ ПАСТ
ВА АГРЕССИВ БЎЛИБ
ВОЯГА ЕТАДИ

Ўтган йили юртимизда уч мингга яқин ёш оила вакиллари ўртасида социологик сўров ўтказилган. Маълум бўлишича, бугун эркакларимиз бола парвариши ва тарбиясига аёлига қараганда икки баравар кам вақт ажратаётган экан. Тадқиқотда иштирок этган респондентларнинг бор-йўғи 15 фоизи бўш вақтини фарзанд тарбиясига бағишлашини айтган.

АСЛИНИ ОЛГАНДА, БУ КАТТА ЙЎҚОТИШ. ЛЕКИН, ЯШИРИБ НИМА ҚИЛДИК, МАЗКУР ХОЛАТДАН АЖАБЛАНМАЙ КЎЙГАНИМИЗГА ҲАМ АНЧА БЎЛДИ. АХИР, ОИЛАБОШИ АҲЛИ АЁЛИНИНГ ФАҚАТ МОДДИЙ ЭҲТИЁЖЛАРИНИ ҚОНДИРИШИ КЕРАК, ДЕГАН ГАПНИ ЎЗИМИЗ ЎЙЛАБ ТОПДИК-КУ. ЭНДИ УНГА ЎЗИМИЗНИ-ДА ИШОНТИРИШГА ҲАРАКАТ ҚИЛЯПМИЗ. ТИРИКЧИЛИК ҒАМИ-ДА ЭРКАКЛАР КУНЛАБ, ҲАФТАЛАБ, БАЪЗАН ХАТТО ЙИЛЛАБ УЙДА БЎЛМАСЛИГИГА КЎНИККАНИМИЗ ҲАМ РОСТ.

ЭРКАКЛАР БОЛА ПАРВАРИШИ
ВА ТАРБИЯСИГА АЁЛИГА
ҚАРАГАНДА ИККИ БАРАВАР
КАМ ВАҚТ АЖРАТМОҚДА

Эх-хе, чилласи чикмай туриб, турмуш ўртоғини Россия ёки бошқа ёт ўлкаларга жўнатаётган келинчақлар оз дейсизми. На фарзанднинг дунёга келиши, на ўсиб-ўлғайишини кўраётган оталар-чи. Қизиғи, бундай турмуш тарзини изохлаш, аниқроғи, оқлаш учун улар “бола-чака ғами”,

“рўзгор ташвиши” қабилидаги важ-карсонларни пеш қилмоқда. Гўё шу билан кутулиб қўя қоладигандек!

ПУЛ ТОПАМАН ДЕБ ФАР-ЗАНД ТАРБИЯСИНИ ИК-КИНЧИ ДАРАЖАГА СУРИБ ҚЎЯЁТГАН ОТАЛАРИМИЗ ЎЗ ОИЛАСИ ОЛДИДАГИ МАСЪУЛИЯТСИЗЛИГИ ЭР-ТАГА НАФАҚАТ ЯҚИН КИ-ШИЛАРИ, БАЛКИ БУТУН ЖАМИЯТГА ЎНГЛАНМАС ЗИЁН КЕЛТИРИШINI БИЛАРМИКАН?!

Яна олимларнинг фикри ҳулосаларига қайтамиз. Нотўлик оилага ўсган бола кўпичча ўзига ишончи паст ва агрессив бўлиб воёга етади. Бу эса, ўсмирларни жиноят, айш-ишрат, ичкиликбозлик каби иллатлар қомига тортувчи омилдир. Боз устига, ота назоратисиз ўсган йигитлар уйланигандан кейин ота-онанинг хатосини такрорлаш эҳтимоли анча юқори. Бу ҳам илмий жиҳатдан исботланган.

Ўйлаб кўрайлик, жамиятимизда оилавий ажримлар, расмийлаштирилмаган никоҳлар, боринги, турли оғирликдаги жиноятлар кўрсаткичлари муттасил ор-тиб боришининг сабаби шу эмасмикан?

БУГУН ГЎРЛИГИ ЁКИ
АЛАМЗАДАЛИГИ ТУФАЙ-
ЛИ ЎҒРИ-КАЗЗОБЛАР ДАВ-

РАСИГА ҚЎШИЛАЁТГАН, ПУЧ ВАЪДАЮ СОҲТА АЛ-ДОВЛАРГА УЧИБ, ЖИНОЯТ СОДИР ЭТАЁТГАН, АВВАЛ ТЕНГДОШУ КУРСДОШЛАРИ БИЛАН МУШТЛАШИБ, КЕЙИН УЛАРГА ПИЧОҚ НИҚТАЁТГАН ҚОРАКЎЗЛАРНИ ТАВКИ-ЛАЪНАТЛАШ, ҚИЛМИШИГА ЯРАША ЖА-ЗОЛАШДАН ОЛДИН ЎША ЁШЛАР ҚАНДАЙ МУХИТДА ТАРБИЯ ТОПГАНИ, ОТА-ОНАСИ КИМЛАР ЭКАНИ, АЙНИҚСА, ОТА ДЕГАНЛАРИ ФАРЗАНД ТАРБИЯСИГА НЕ-ЧОҒЛИК ЭЪТИБОР ҚАРАТ-ГАНИ БИЛАН ҚИЗИҚАЙЛИК.

КАЗАКОВ

ПОЗИЦИЯСИ

— Эркаги эртаю кеч ишда қолиб кетадиган, фарзандларига ҳатто дам олиш кунларида вақт ажратолмайди-ган ёки ундан кам ёмони, тирикчилик ғамида хорижга кетган оилаларни бир ҳисобдан нотўлик деб аташ ҳам мумкин. Отанинг уйда бўлмаслиги, оилавий муносабатларда пас-сив иштирок этиши, фикри зикрини фақат пул топишга қаратиши, айниқ-са, ўғил болалар тарбиясига салбий таъсир кўрсатади. Қизлар-ку кўп ма-салаларда онаси билан маслаҳатла-шиши, рўзгор юмушларига ўралашиб, шу аснода келгуси муваққил ҳаётда аскарадиган қўниқларини ўзлашти-риши мумкин. Бирок йигитлар тарби-ясига бундай ёндашиб бўлмайди!

ЎҒИЛ БОЛАГА ОИЛАБОШИ
УДДАЛАШИ ЗАРУР БЎЛГАН
ИШЛАРИ ЭРКАК КИ-
ШИГИНА ЎРГАТА ОЛАДИ.
БОЛА ОТАСИНИ ДЕЯРИ
КЎРМАСА ЁКИ У БИЛАН
МУЛОҚОТ ҚИЛИШ, БИРГА
ВАҚТ ЎТКАЗИШ (АЙТАЙ-
ЛИК, ИСТИРОҲАТ БОҒИГА
БОРИШ, ФУТБОЛ ЎЙНАШ,
БАЛИҚ ОВИГА ЧИҚИШ)
ИМКОНИЯТИДАН МАҲРУМ
БЎЛСА, АЛБАТТА, МЕХР-
ЭЪТИБОРНИ ТАШКАРИДАН
ИЗЛАЙ БОШЛАЙДИ. ЛЕКИН
МАЗКУР ХОЛАТДА ФАРЗАН-
ДИНГИЗ ЁМОН ДАВРАЛАРГА
ҚЎШИЛМАСЛИГИ ЁХУД
БОШҚА БИРОН ФАЛОҚАТГА
ЙЎЛИКМАСЛИГИГА ҲЕЧ
КИМ КАФОЛАТ
БЕРОЛМАЙДИ.

Хўш, нима қилиш керак? Мен бола эркак киши сабоқ берадиган тўғарак-ларга қатнашини маслаҳат бераман. Масалан, спорт секциясига. Шунда ўспирин ҳақиқий эркакка ҳос сифат-ларни қисман бўлса ҳам мурабий ёки устоздан ўзлаштирилади. Бу ўғил балоғатга етаётганида, яъни 14-15 ёшида ниҳоятда муҳим. Сабаби айна паллада боланинг жисмоний жиҳат-дан етилиб бораётгани — билаги кучга тўлиб, қадди-баси чўзилаёт-гани кузатилса-да, аммо ижтимоий жиҳатдан у ҳали “хом” бўлади. Бош-қача айтганда, оилага ёки ташқарида юзага келадиган келишимовчиликлар-ни бартараф этиш, психологик му-аммоларни енгишга оғир. Чунки ўз вақтида отадан керакли ёрдам, ўрнат-маслаҳат ололмаган-да.

Жисмоний ва ижтимоий балоғатта етиш жараёнида ўртасидаги ному-таносиблик бора-бора психологик инки-розга олиб келади. Натигада зиддият-лар келиб чиқади. Алал-оқибат бола жиноятга қўл уриши ҳеч гап эмас.

Лукмон КАЗАКОВ — Республика маънавият тарғибот маркази ҳузур-идаги “Маънавият тарғиботчиси” ўқув маркази етакчи мутахассиси.

Педагогика фанлари номзоди, до-цент. ГИЎВАНДОЛИК ПРОФИЛАКТИКАСИ бўйича илмий изланишлар олиб бор-ган. Соғлом турмуш тарзи тарғибот-тига доир бир қанча халқаро лоий-ҳалар иштирокчиси.

Кўп йиллардан бундан амалиёт-чи психолог сифатида девиант (ахлоққа зид), деликвент (ҳуқуққа хилоф) ҳуқ-атворга эга ҳамда ўз жонига қасд қилишга мойил ўсмир-лар билан ишлаб келмоқда.

Наргиза УМАРОВА

ALISHER NAVOIY TAVALLUDINING 578 YILLIGI OLDDAN

СЕНГА ФАРЗ ЎЛМАГАЙ ҒАМНОК ЧИҚМОҚ

Алишер Навоий XV асрнинг улуг мутафаккири, мумтоз адабиётимизнинг юксак чўққисигина эмас, улуг мураббий, оташин маърифатпарвар, халқимиз маънавий юксалишининг толмас қурашчиси ҳамдир. У бутун умрини юрт ободлиги, инсон бахт-саодати, она заминнинг гуллаб-яшнаши учун бағишлади. Эр-юртини маърифатдан бахраманд қилиш, илм-фан, санъат тараққиётига муносиб ҳисса қўиши шоир ҳаётининг ҳам, ижодининг ҳам асосий йўналишига айланди. Бинобарин, унинг саъй-ҳаракатлари, эзу интилишлари, орзу-умидлари замирида баркамол инсонни тарбиялашдек улуг мақсад ётади.

миш бўлмай” деб бежиз эсмайди.

Навоий икtidорли ижодкор ёшларни доимо қўллаб-қувватлаган. Уша даврда кўпгина илмий, адабий ва тарихий асарлар бевосита улуг шоирнинг кўмаги ва хомийлиги остида яратилгани ҳам манбаларда қайд этилган. Улуг мутафаккир халққа зиё тарқатиш, ёшларни илм-фанга йўналтириш борасида ижоди билангина эмас, амалий фаолияти билан ҳам жонбозлик кўрсатган.

Алишер Навоий ўз даврининг олий ўқув юртлири бўлмиш мадрасалардаги ахвол, талабаларнинг яшаш шароитларини бевосита назорат қилиб турган. Илм олиш учун мамлакатнинг турли бурчларидан пойтахтга келиб, машаққатларга сабр қилиб, илм-фанга умрини бағишлаган талабаларга, мусофирлик азоб-укубатларини бошдан кечириётганларга мурувват ва ғамхўрлигини аямаган. Талабаларнинг моддий аҳолини, яшаш шароитини яхшилаш, уларни рағбатлантириш мақсадида ўз маблаг ҳисобидан нафақа (стипендия)лар жорий этган. Мадрасалар ихтиёрига вақф ерлар ажратган, улардан келатган даромадларнинг қай йўсинда тақсимланаётганини шахсан назорат қилиб борган. Натijaда илму толиблар асосий диққат-этиборини илм олишга қаратган.

Бобур: “Султон Хусайн Мирзонинг замони ажиб замоне эди, ахли фазл ва беназир элдин Хуросон, батахсис Хири шаҳри мамлу эди. Ҳар кишинингким бир ишга машғуллиги бор эди, ҳиммати ва ғарази ул эдиким, ул ишни камолга теғургай”, деганида ана шу ҳолини назарда тутган эди.

Алишер Навоий илм-маърифат даргалари — муаллимларга ҳам юксак эътибор ва эҳтиром билан муносабатда бўлган. Ҳатто устозининг ўглига отдан тушиб салом бергани ҳақидаги ривоятда ҳам, демек, қатта ҳикмат бор. Шоирнинг:

Ҳақ йўлида ким сенга бир ҳарф ўқитмиши ранж ила, Айламак бўлмас адо онинг ҳақин юз ганож ила,

деган мисралари ҳам ҳаётини кузатиш ва ҳулосалар ҳосиласидир. Шоирнинг мадрасалар муаллимлари ҳақидаги фикрлари ҳам қизиқарли. Муларрис, яъни олий ўқув юртининг муаллими мансаб ва амалдорликка қизиқмаслиги, ўзи яхши билмайдиган илмдан дарс бермаслиги керак. Шунингдек, олий даргоҳ ўқитувчилари чуқур билимли, ҳалол, пок одамлар бўлиши керак, деб таъкидлайди. Улуг мутафаккирнинг мақур талаблари бугунги кун учун ҳам ғоят аҳамиятлидир.

Илми ким восити жоҳ этар, Ўзинию халқини гухроқ этар”, дея бонг урганида шоир юз қарра ҳақ эди.

Алишер Навоий ўзининг амалий фаолияти билан ҳам, ўлмас ижодий мероси билан ҳам ёш авлод тарбиясига улкан ҳисса қўшди. Шунинг учун унинг асарлари асрлар давомида мактаб ва мадрасаларда ўқув кўлланмаси сифатида фойдаланилмоқда.

Гап шундаки, улуг шоир тарбия жараёнини панд-насихатлар билангина такомиллаштириш мумкин эмаслигини яхши англаган. У, аввало, ота-она ҳамда фарзанднинг, мураббий билан тарбияланувчининг

ҳуқуқ ва бурчларини аниқ белгилаб берган ва бадий ифодалаган.

“Ҳайрат ул-аброр” дostonининг олтинчи мақолатида шоир фарзанднинг оиладаги тарбиясига алоҳида эътибор қаратади, ота-онанинг фарзанд тарбиясидаги ўрнига тўхталиб ўтади, фарзанднинг ҳуқуқ ва бурчлари ҳақидаги қарашларини баён қилади.

Навоий фарзанднинг меҳр-шафқатга, ҳимояга муҳтожлигини алоҳида таъкидлайди. Лекин болага ортинча меҳрибонлик кўрсатиш, ноўрин кўнгли бўшлиқ қилиш унинг тарбиясига салбий таъсир этишини қайд этади:

Тифл учун кўнмоқ эмасдур адаб, Пишар ул ишини демасдур адаб.

Ул мутақаббир ўлуру сен енгли, Бу ики иш эл нега қилгай дегил.

Гарчи адаб шарти бағоят керак, Ҳар киши тағрида ривоят керак...

Улуг шоир абадиётга дахлдор шох асарлар яратди, давлат арбоби сифатида маърифатпарварликка йўналтирилган тadbирларни амалга оширди. Мутафаккир ва мураббий сифатида ахлоқ ва одоб, таълим-тарбия борасида илгор ғояларни олға сурди.

Навоийнинг илм-фан, таълим-тарбия ҳақидаги фикрлари, ўғитлари, маърифатпарварлик ғоялари амалий фаолиятининг узвий қисмини ташкил этади. У бутун ҳаёти давомида илм-маърифатни тарғиб этди. “Билмаганим сўраб ўрганган олим, орланлиб сўрамаган — ўзига золим”, “Оз-оз ўрганиб доно бўлур, қатра-

қатра йиғилиб дарё бўлур” сингари панд-насихатлари бежиз халқ нақилларига айланиб кетмаган. Шоир машхур китъаларидан бирида айтади:

Камол эт касбким, олам уйдидин Сенга фарз ўлмағай ғамнок чикмоқ, Жаҳондин нотамом ўтмак бийайиқ Эрур ҳаммамдин ноток чикмоқ,

Алишер Навоий шу тўрт сатри билан олам-олам маъноларни ифода-лаб, энг шариф мавжудот — Инсонни камолотга эришишга даъват этган.

Дарҳақиқат, қиска умри давомида камолотга интилан, вақтини зое кетказмаган одам бу дунёга келганидан пушаймон бўлмайди. У ўзининг ички имкониятлари, истеъдод қирраларини намойиш этиб, баркамоллик сари юз тутайди.

Алишер Навоийнинг ўзи ҳам улуг мураббий даражасига кўтарилган сўз санъаткоридир. У ижоди ва амалий фаолияти билан Шарқ педагогикаси анъаналарини давом эттирган. Бу унинг инсон тарбияси билан боғлиқ муаммоларни ойдинлаштириб, ўз даврига мослаштиргани билан изоҳланади.

Шуниси диққатга сазоворки, унинг маърифатпарварлик ғоялари умуминсоний характерда бўлгани учун ҳам асрлар давомида ўз аҳамиятини йўқотмади. Натijaда, Ҳазрат Навоийнинг адабий мероси асрлар давомида мадрасаларда қўлланма вази-фасини ўтаради.

XX асрга келиб, Бехбудий, Авлоний, Фитрат сингари маърифатпарварлар янги таълим-тарбия асосларини яратишда улуг шоир асарларидан илҳомланди.

Навоий асарларида илғари сурилган ёш авлоднинг таълим-тарбияси ҳақидаги қарашлар бугунги кунимиз учун ҳам ўз аҳамиятини йўқотмаган. Чунки таълим ва тарбия ҳамма замонларда жамиятнинг маънавий, руҳий ва ақлий тараққиётининг ўзак масалаларидан бири бўлиб келган.

Акрамжон ДЕҲҚОНОВ, филология фанлари номзоди, доцент

МУЛОҲАЗА УЧУН МАВЗУ

БМТнинг яқинда бўлиб ўтган Савдо ва ривожланиш конференциясида креатив иктисодиётга доир маъруза тақдим этилганди. Унда айтилишича, бугунги кунда гоё, ижодий фикр ва ёндашувлар энг харидорғир товарга айланмоқда. Демак, замонавий дунёда керакли, рақобатбардош инсонга айланишининг учун қандад фикрлашни билишининг керак!

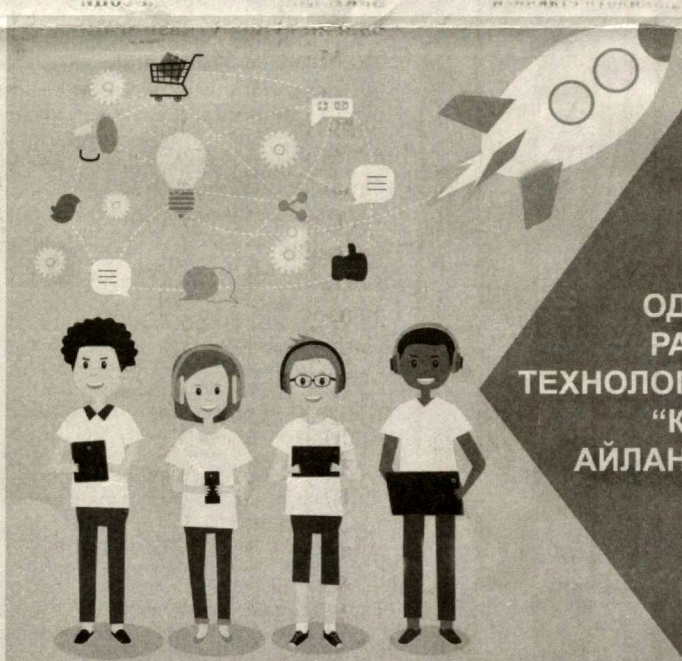
Бу ҳақда гап очганимизнинг боиси нимада? Жамоат транспортда кетаётганда ёки кафеда овқатланиб ўтирганда ёшларга яхшилаб разм солинг-а, баъзилари ҳатто таом танабул қилаётиб ҳам телефондан бошини кўтармайди. Эҳтимол, бирон маънили китоб мутулаа қилаётгандир ёки қизиқарли мақолага кўзи тушган. Бўлади-ку, ахир. Бўлади! Фақат, бахтга қарши, ҳар доим эмас. Аниқроғи, камдан-кам ҳолларда.

ИНТЕРНЕТ Фойдаланувчиларининг ақсарияти глобал тармоқдан “Кайноқ” ахборот излайди ёки шунчаки мессенжерлар орқали “Гап сотиш”га ташна.

Мағзи бутун нарсани кунт қилиб ўқиб чиқишга ва айниқса, ўқиганларини мушоҳада қилишга тоқати йўқ. Улар интернет маконидаги тубсиз ахборот уммонига ғарқ бўлган одамларга ўхшайди. Сузаётганда беихтиёр маълум миқдорда сув

янги ғоялар яратиш кўникмаси бизни аста-секин тарқ этиб бормоқда.

Китоб ўрнига қўлига телефон олиб, ижтимоий тармоқларни “Титкилаш”ни, кўчада тенгқулар билан мириқиб тўп суриб, жилла кўрса, ланка ёки чиллак қаби содда ва самимий ўйинлардан бахраманд бўлиб, дам

ОДАМЛАР РАҚАМЛИ ТЕХНОЛОГИЯЛАР “ҚУЛИ”ГА АЙЛАНМОҚДА

раб: “Хайф-ей ёшлигинг!” — дегинг келадик.

Одатдагидек эрталаб ишга отландим. Манзилимгача чамаси ярим соатлик йўл. Мен билан бирга автобусга икки йигит чиқиб, рўпарамадаги ўриндиқлардан жой олди. Узаро суҳбатидан улар коллежда ўқишини, лекин дарсга кеч қолганини ангаддим. Не ажабки, ўсмирларни бу ҳолат сира ҳавитирлантирмасди. Иккисининг кўзи ва бутун фикри зикри телефонда (афтидан анчагина ким-мағбаҳо буюмга ўхшайди!). Кета-кетгунча азаматлар ўша мағзининг ранг-рўйдан тортиб, нарх-навосигача муҳокама қилиб борди.

АТАЙЛАБ, КУЗАТДИМ. ҚАНИ ЭДИ ОҒЗИДАН УЙГА БЕРИЛГАН ВАЗИФА ЁКИ БУГУН КОЛЛЕЖДА ЎТИЛАДИГАН ФАНЛАР ҲАҚИДА АҚАЛЛИ БИТГА СЎЗ ЧИҚСА. БИРОНТАСИ ҲАМ

БИЗГА ИСТЕЪМОЛЧИЛАР ЭМАС, ФИКРЛОВЧИЛАР КЕРАК

ОЛИШ ЎРНИГА, ДИККИНА-ФАС КОМПЬЮТЕР ХОНАСИГА ҚАМАЛИБ, УЗУКУН ВИРТУАЛ УР-ЙИҚИТЛАРДА

ЁШЛАР ИНТЕРНЕТ МАКНИДАГИ ТУБСИЗ АХБОРОТ УММОНИГА ҒАРҚ БЎЛГАН ОДАМЛАРГА ЎХШАЙДИ

Тўғри, беш қўл баробар эмас. Вақтини беҳуда ўтказмай, ўқиб-ўрганишдан бўшамайдиған, уйда даста-даста китоблар йиққан, билми чин қадрият санайдиган ёшларимиз ҳам бор. Лекин жамиятнинг умумий салмоғи ичида улар барибир озчиликни ташкил қилмоқда. Ҳар ҳолда, нафақат юртимиз, балки бутун

миқдордаги, кўпинча сараланмаган ва ишланмаган ахборотларни тўхтовсиз истеъмол қилиш одамларда тахлийлий фикрлаш, ҳулоса чиқариш, мустакил позицияни шакллантириш ништикени бўғаетганидан далолат беради. Тафаккурини ишга солгиси кел-

миқдордаги, кўпинча сараланмаган ва ишланмаган ахборотларни тўхтовсиз истеъмол қилиш одамларда тахлийлий фикрлаш, ҳулоса чиқариш, мустакил позицияни шакллантириш ништикени бўғаетганидан далолат беради. Тафаккурини ишга солгиси кел-

ЎКИШ ҲАҚИДА ЛОМ-МИМ ДЕМАДИ. ҚОЙЛ-ЕЙ!

Беихтиёр ёшлигимни эсладим. Мактабга бир неча кўчани оралаб пиёда боришга тўғри келган. Ман-

ФИКРЛАШ, ЯНГИ ҒОЯЛАР ЯРАТИШ КўНИКМАСИ БИЗНИ АСТА-СЕКИН ТАРҚ ЭТИБ БОРМОҚДА

ДУНЁДА МОБИЛЬ АЛОҚА ВОСИТАЛАРИ БОЗОРИ ЧАҚҚОН БЎЛИБ БОРАЁТГАНИ, ИНТЕРНЕТГА УЛАНГАН ГАДЖЕТЛАР Сони ТОБОРА Ортаётганини тасодиФ дейиш қийин.

Бундай ўсиш ва ўзгаришлар ер юзи аҳолиси электрон индивидуларга, қайсидир маънода, ҳатто рақамли технологиялар “қули”га айланаётгани, қатта

май, ҳадеб интернетнинг “жинкўча”ларида бемақсад тентирайдиган, гоҳ у манба, гоҳ бу манбадан керак-но керак хабарларни “чуқулавериб”, бемаъни видеопостлар ёки комментарийларга соатлаб диққатини қаратиб ўтирадиган, қолган вақтини эса, дўсту биродарлари билан бир тийинга қиммат мавзударни, турли миш-мишларни, баъкана ҳазилларни муҳокама қилишга сарфлайдиган йигит-қизларига қ-

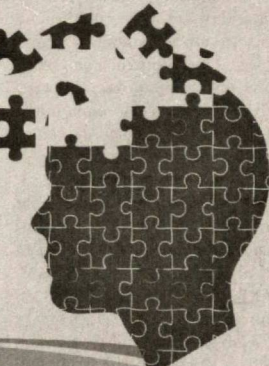
зилга етгунча адабиёт ўқитувчимиз ёдлашга берган шеърми ёки бошқа фандан ўтилган дарс мавзусини такоррорлашга ҳаракат қилардим.

БИР МЕН ЭМАС, СИНОДОШЛАРИМНИНГ КўПЧИЛИГИ ШУНГА ОДАТЛАНГАНДИ. ДОСКАГА ЧИҚҚАН, ИЗЗА БЎЛИБ ҚОЛИШДАН ҚўРҚАРДИК-ДА. АНИҚРОҒИ, УЯЛАР ЭДИК!

келган. Кези келганда, кинога тушиш ёки тунги клубда кўнгулхўшлик қилишдан тийилгандир.

Аммо ҳаётда жараён эмас, натижа, кеча чин бўлганинг эмас, бугун қандай инсон эканинг, бойлик, мансаб, мартаба эмас, билим муҳим, тенгдошим. Шуларни ёдда тутсангиз, албатта, узоққа етасиз!

Нарғиза УМАРОВА

MULOHAZA UCHUN MAVZU

ILLATNING ILDIZI

Baxtiyor kolleжда o'qiy boshlaganiga bir yildan oshdi. Maktabda yaxshi o'qigani, fan olimpiadalarida ishtirok etib, g'oliblikni qo'lga kiritgani uchun ham o'qituvchilarining aksariyati bilan allaqachon kelishib ketgan. Biroq ba'zilarining gap-so'zi unga yoqmaydi. Karim Kamolovich degan jismoniy tarbiya o'qituvchisi ayrim bezori bolalarni tartibga chaqirish o'rniga, "Bola bo'lsang sho'x bo'l, sho'x bulmasang yo'q bo'l, deganlari shu-da", deya battar talaytiradi.

"ataman" g'alati qarab. — Ayt-dim-ku, qarzga oldik. Erta-ndin qaytaramiz. Baxtiyor jimgina uyiga ketdi. Uning pulini olganlar ortidan kulib qoldi. U ota-onasiga ham, ertasi kuni o'qituvchisiga ham churq etmadi. Go'yo hech gap bo'lmagandek jim yuraverdi. Oradan uch kun o'tib, Baxtiyor guruhida birga o'qiydigan Nilufar bilan o'qishdan qaytayotasa, avtobus bekatidan nariroqda "ataman" yana yo'lini to'sdi. Xuddi tomondan tarasha tushgandek: — Birovdan olgan qarzingni

bermasdan qochib yurgani uyal-maysammi? — dedi u. — Tushunmadim, — dedi Baxtiyor hayron bo'lib. — Qachon, kimdan qarz olibman? — Iya, hali olmadim, deb tona-sammi? — kuldi Sardor. — Uch kun oldin xuddi shu yerda 20 ming so'mni qurtdek sanab olganding-ku?! — Kim kimdan oldi? O'zing so'rating, manavi o'rtog'ing cho'ntagimdan olib qo'ygani edi-ku, — dedi Baxtiyor asabiy-lashib. — Endi bo'hton ham qilyapsammi? O'rtaga Nilufar tushdi: — Qo'yinglar, bolalar, kerak

bo'lsa, shu pulni men beraman... — Qiz bolaning oldida bizning yuzimizni shuvut qilgan xiyonat-chi hech qachon jazosiz qolmaydi, — deb kutilmaganda Sardor Baxti-yorni bir tepdi. Shu tariqa mushtlashuv boshla-nib ketdi. Nilufar yordam beringlar, deya dod soldi. Ko'zlari qonga to'lgan "ataman" va sheriklari Baxtiyorni ayamay tepkiladi. U hushidan ketdi... Keyin nimalar sodir bo'lganini bilmaydi. Bir necha kundan so'ng shi-foxonada o'ziga kelgan Baxti-yorning qulog'iga g'alati gaplar chalindi. Onasi undan o'sha voqea haqida so'radi va ichki ishlar xodimlari tomonidan bezorilar qo'lga olingani, o'qituvchisiga ham tegishli jazo berilganini aytdi... Baxtiyor bundan yengil tort-madi. Aksincha, o'sha jinoyatga qarshi o'z vaqtida kurashmagani, kollej rahbariga, kerak bo'lsa, uchastka noziriga xabar bermagani uchun o'zini-o'zi koyidi. Agap shunday yo'l tutganida, o'zi ham bu ko'yga tushmagan, bir guruhda o'qiyotgan tengdoshlari va ustoz ham jazoga tortilmagan bo'lardi. Bir so'z bilan aytganda, il-latning ildizi loqaydlik va be-parvolikka borib taqaladi. Zero, atrofga teran nigo bilan qarash, bo'layotgan voqea-hodisalarga befarq bo'lmasdan, ogoh va ser-gak bo'lish bugungi kun talabidir! Qolaversa, jamoatchilik nazorati, salbiy illatlar hamda jinoyatchilik-niing oldini olishda muhim ahami-yatga ega. Ulug'bek USMON

O'QING, BU QIZIQ!

ENG MASHHUR YOZUVCHI

Buyuk britaniyalik Agata Kristining 78 ta detektiv romani jahonning 44 tiliga tarjima qilingan va 2 milliard tirajda sotilgan. Adibning yillik gonorari 4 million dollarni tashkil etgan.

ENG SERMAHSUL ROMANNAVIS

Braziliyalik adib Joze Karlush de Inec 1986-yilning iyunidan 1996-yilning avgustiga qadar 1 ming 58 ta roman yozgan.

ENG YOSH MUALLIF

Rendi Neyl (Livan) o'zining "Qasos" nomli ilk romanini 1998-yili — endigina 12 yoshga to'lgan paytda chop etgan. Kichik adib ikkinchi va uchinchi yirik asarlarini 13 hamda 14 yoshida o'quvchilarga taqdim etgan.

ENG UZUN ROMAN

Fransuz adibi Marsel Prustning "Yo'qotilgan vaqt izidan" romani 13 tom, 9 million 609 ming so'zdan iborat. Asarning birinchi jildi 1912-yilda chop etilgan. So'nggi olti tom esa, adib vafotidan keyin dunyo yuzini ko'rgan.

ENG KATTA TARJIMAI HOL

Buyuk Britaniyaning mashhur bosh vaziri ser Uinston Cherrill tarjimayi holi 8 ta asosiy va 16 ta qo'shimcha tomlardan tashkil topgan. U Cherrillning o'g'li Rendalf va tarixchi Martin Gelbert tomonidan yozilgan.

"BUYUK SHOIR HIKMATLARI" BILIMDONLIK MASHQLARI

**	**	**	**	**	1	**	**	**	**	**												
2	1	2	3	4	5	6	7	3	8													
**	**	4	**	5	**	6	**	7	**	**												
9	9	Alisher Navoiy hikmatlari						10	10	11												
**	**	18	22	26	7	18	**	21	18	26	**	5	20	25	18	**	**					
		**	17	11	18	**	1	20	7	**	6	17	11	10	**	**	**					
	11	12	13	24	18	7	18	4	19	**	8	11	22	3	7	18	**	13	12			
**	**	**	**	2	19	26	10	20	7	**	6	17	11	10	**	**	**	**	**			
15	13	16	11	15	11	14	**	21	18	9	18	21	**	4	20	12	**	**	14	**		
**	**	**	**	22	18	16	22	11	10	7	18	**	19	22	19	16	**	**	**	14	**	
**	**	**	**	22	11	10	**	15	19	20	25	18	16	11	**	25	11	**	**	17	14	
**	**	**	**	**	**	24	20	5	20	10	**	6	17	11	10	**	**	**	**	**	**	
	15	16	17	18	19	19	20	20	21	22												
**	**	**	**	**	21	**	**	23	**	24	**	**	**	**	25	**	**	**	**	**	26	**

Avval quyida ta'riflangan va mum-toz mutafakkir shoir Alisher Navoiy hikmatlarida tushirib qoldirilgan so'zlarni topib, belgilangan raqam atrofiga soat mili yo'nalishida yozish bilan aylanna krossvordni to'ldiring. 1. Uyg'un va Izzat Sultonning "Alisher Navoiy" dramasi qahramoni. 2. "Boshni fido ... ato qoshig'a, Jismni qil sadqa ano boshig'a". 3. She'riy satrda she'ming ritm ohangi va tuzilishini belgilovchi bo'g'inlar soni va joylanishi. 4. "Bir diram olmoq chekibon dast - ..., Yaxshiroq andaki biron bersa ganj". 5. "Bu gulshan ichra yo'qdur baqo guliga sabot, Ajab saodat ... qolsa yaxshilik bila ot". 6. Aruz she'riy tizimidagi o'n to'qizta she'riy vazn guruhlari-

dan biri. 7. "Odami ersang, demagil odami, Onikim, yo'q ... g'amidin g'ami". 8. Sho'rning "Xamsa" asaridagi Majnunning asl ismi. 9. "Yomon bila yaxshi orasida farqdur, ikki kemaning ... tutgan g'arqdur". 10. Matn qatori. 11. "... qand oq tuzga monand erur, Va lekin biri tuz, biri qand erur". 12. "Yomon so'zki kelib jong'a urg'ay, Ki jondin ham ..., imong'a urg'ay". 13. "Bu ... topmaguncha hazmi komil, Badanni qilma ortiq yukka homil". 14. Aruz vaznida yozilgan asarning bir butun ikki misrasi. 15. "Karam va muruvvat ato va anodurlar, vafu-yu hayo ... hamzod farzand". 16. "Bilmaganni so'rab o'rgangan ..., Orlanib so'raganam o'ziga zolim". 17. Maktub tarzida

yozilgan asar. 18. Sharq nazmida, xususan, o'zbek mumtoz adabiyoti-da keng qo'lanilgan she'riy o'lchov. 19. "Saddi Iskandariy" dostonidagi mushfiq va mehribon ona, tadbirli, tajribali davlat arbobi, hamda zakovatli olima obrazi. 20. O'zbek xalq maqomi. 21. Ijod mahsuli. 22. "Sihat tilasang, ko'p ..., Izzat tilasang, ko'p dema". TOPSHIRIQ: Shaklning o'rta qismidagi raqamlarni aylanna krossvord javoblari yozilgan raqamli xonalardagi harflar bilan almashtirish orqali topshiriqni bajaring. Bu orqali buyuk shoirning yana ikki hikmatini bilib olasiz.

Tuzuvchi: Foziljon OROIPOV

QATRALAR

ONAMISIZ YOKI ENAGA?

Onalar: "Aslida bolamga baqirishni istamayman, lekin o'zimni to'xtatolmayman, g'azabimni bosolmayman", — deydi. Hurmatli onalar, Siz ota-onangiz (hayot bo'lsalar), akangiz-ukangiz, qo'shingiz, ishdagi hamkorlaringizga ham bolangizga baqirganday g'azabingizni sohasizmi? Beradigan javobingiz tabiiy, "Yo'q", shundaymi?

Ularga g'oyat hurmat ko'rsatgan holda, aqli va vazmin ayol, xodim, mulo-hazali mahram ko'rinishda namoyon bo'lasiz, to'g'rimi? Demak, kattalar bilan gaplashganimizda g'azabimizni bosa olamiz, o'zimizni nazorat qila olamiz, ammo bolalarga kelganda "YO'Q"!!! Bu holatning nomi nima, bilasizmi? Buning nomi INSOFSIZLIK, ya'ni boshqalarga yetmagan "kuchimizni" navrastalarimizga ishlatishdir... Atrifimizdagilarga o'shqirsak, "javobini" olamiz, behuzur bo'lamiz. Ammo bolalarimiz bizga "javob" qaytarolmaydi, albatta. O'zining ko'zlari yoshlangani singari onasining ko'zlarini yoshlatmaydi...

Aslida bu insofsizlikka bola ham javob bera oladi... Qanday qilib deysizmi? Juda og'ir, jiddiy va xavotirli tarzda javob beradi. Sizdan, onasidan istamagan holda ma'nau, ruhan voz kechadi. Yoningizda yashaydi-yu, ammo uni yo'qotasiz! Uning olamida Siz bo'lmasiz. Ortiq sizga istaklarini aytmaydi, erkanlamaydi, talpinmaydi, sog'inmaydi,

yoningizda bo'lgisi kelmaydi, ko'zlari porlab boqmaydi, istagan payti mehri jo'shib quchoq'ingizga chopmaydi, orzularini bo'lishmaydi... Siz esa ONA emas, shunchaki qorini to'ydirib, kiydiruvchi ENAGAGA aylanasiz! O'yab ko'ring! Siz kimsiz, ONAmi yoki ENAGA? Tanlov sizniki!!!

OQIBAT NARXI

Charxpalak oldiga o'n beshtacha bola yugurib keldi, 2-sinf o'quvchilari istirohat bog'iga ekskursiyaga chiqqan ekan... Nazoratchi o'n to'rta boladan pul yig'ib oldi. Ko'zlari ma'yus, kiyimlari eskiroq o'n beshinchi bola uch ming so'm uzatdi, cho'ntaklarini qoqdi, yo'q, yana besh yuz so'm yetmaydi... — Amaki, maylimi, oyim bilan kelganda 500 so'm tashlab ketaman... — Ey, bor, toshingni ter! Sendaqalardan kelaversa, uyimni qayerdan topaman?! Bola pulsiz chiqay, demadi. Besh yuz so'mga chiqaring, demadi.

Tashlab ketaman, dedi... Bolaga to'laguvchi topildi, ko'zlari quvnaq o'rtoqlariga qo'shildi... Nazoratchi mahzun ko'zlar egachasining, shu g'aribginaning 500 so'm puliga zormidi?! U bolaga 500 so'mlik quvonchni hadya eta olmas darajada abgormidi?! O'z yurtimizdagi bolalarga shafqati bo'lmagan odamga boqib, olisdagi zolimlar azoblayotgan go'daklar, qurbon bo'layotgan parcha-parcha vujudchalar haqqiga duoni so'ramay qo'ya qolay, degan o'nga bordim. Rahm-shafqat haqida gapirmay qo'ya qolay... Bolalarga o'zimiz ishonchsizlik, shafqatsizlikni o'rgatayotganimizdan keyin...

Noila XOLMATOVA

